

УДК 347.962:347.91(477)

Андрій Анатолійович Горяний,

курсант 3 курсу факультету № 4 ХНУВС

Науковий керівник: канд. юрид. наук, доцент Шишка О. Р.

ЩОДО НЕВІДПОВІДНОСТІ НАЗВИ РОЗДІЛУ VII ЦПК УКРАЇНИ ЙОГО ЗМІСТУ

Однією з важливих стадій цивільного процесу є стадія виконавчого провадження. Саме на цій стадії відбувається реальне відновлення порушеного, невизнаного або оспорюваного права та інтересу, які охороняються законом, приводяться у той стан, яке існувало до порушення чи створюються умови, що надають можливість до користування визнаного або оспорюваного права, у тому числі реалізації інтересу, який суб'єкт бажає досягти.

Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень реалізується через процедуру, яка регламентована Законом України «Про виконавче провадження». Проте назавжди виконавче провадження відбувається з дотриманням процедури визначеної цим законом, зокрема державним чи приватним виконавцем. Відповідно закон гарантує та забезпечує сторонам виконавчого провадження в реалізації можливості на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних та приватних виконавців.

Право сторін виконавчого провадження подати скаргу до суду у зв'язку з порушенням їх прав чи свобод, що визвано дією чи бездіяльністю державного або приватного виконавця, чи окремо взятої посадової особи, та процесуальні особливості подання відповідної скарги до суду закріплені у розділі VII Цивільного процесуального кодексу України від 18.03.2004 (далі – ЦПК України) «Судовий контроль за виконанням судових рішень». Проте співставляючи назву розділі VII ЦПК України та його зміст (ст. 383–389) є підстави вважати, що назва розділі VII ЦПК України не відповідає правовому значенню «судовий контроль», а отже є доцільним внести зміни в назву розділу VII ЦПК України від 18.03.2004. В підтвердження цього хочемо пояснити наступне.

Для відповіді на питання: чи можна діяльність суду у межах розділі VII ЦПК України «Судовий контроль за виконанням судових рішень» розглядати як контроль за діяльністю судових органів, потрібно відповісти на такі питання, що розуміється під категорією «судовий контроль» та взагалі, що таке «контроль».

Слід сказати, що легального визначення поняття «судового контролю» в українському законодавстві не має. Тому спершу для розуміння проблеми потрібно зрозуміти смислове навантаження обсягу поняття «контроль».

Так, відповідно до тлумачного словника під контролем розуміється – нагляд за об'єктом і підтримка його функціонування згідно із встановленими принципами через загальне порівняння фактичного стану об'єкту зі станом, який слід забезпечити. Також, контроль розуміється як одна з основних функцій

системи управління, а саме система спостереження і перевірки процесу функціонування і фактичного стану керованого об'єкту.

Тому проаналізувавши наукову літературу щодо значення контролю можна змодельовати наступне розуміння судового контролю за виконанням судових рішень як періодичну перевірку судом діяльності органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень з метою виявлення та попередження порушень прав та свобод учасників виконавчого провадження. Проте з огляду на діюче законодавство хоча ст. 129¹ Конституції України і визначено, що контроль за виконанням судового рішення здійснює суд, проте окремої регламентації це положення у чітко визначеній процедурі не знайшло своє відображення. Принаймні у тому смисловому навантаженні як це має бути щодо розуміння контролю та судового контролю.

Крім цього в підтвердження того, що за розділом VII ЦПК України не йдеться про контроль слід навести декілька тверджень.

По-перше, суд у виконавчому провадженні наділяється тільки «опосередкованими» функціями контролю, яка зніціюється не самим судом, а за заявою стягувача чи боржника. Суд при прийнятті скарги під час виконавчого провадження ніякого контролю не здійснює, він тільки сприяє якнайшвидшому відновленню порушених процесуальних виконавчих прав. При цьому така скарга подається не до будь-якого суду, а до суду який видав виконавчий документ.

По-друге, «судовий контроль» у значенні розділу VII ЦПК України відбувається не щодо будь-якої діяльності державного чи приватного виконавця, інших відповідних осіб, а щодо рішення, дії чи бездіяльності державного та приватного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби.

По-третє, у змісті ст. 386–389 ЦПК України розділу VII йдеться про: процесуальну процедуру та особливості розгляду скарги, винесення ухвали та її виконання відповідними органами та посадовими особами і це все не підпадає під визначення терміну «судового контролю за виконанням судових рішень». За таких обставин, якщо з цим не погоджуватись ми можемо застосовувати поняття «судового контролю», наприклад у позовному провадженні під час подачі скарг. Проте таке твердження є безглуздом.

По-четверте, відповідно до закону України «Про судоустрій і статус судів» завданням суду є здійснення правосуддя у рамках відповідних судових процедур судочинства. В цьому контексті контроль навряд чи вкладається в форму реалізації судової влади.

Виходячи з вищенаведеного можна дійти висновку про те, що назва розділу VII ЦПК України не відповідає його правовому змісту і потребує певних змін. Тому проаналізувавши наукову літературу та законодавчу базу України ми дійшли до думки, що найбільш юридично правильним буде зміна назви відповідного розділу кодексу на «Провадження у справах про виконання судових рішень», застосовуючи аналогію з Господарського процесуальним кодексом України.

Одержано 20.04.2017

